

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

32. szám.

Debrecen, 1929 augusztus 10.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Nagy napok előtt.

Az Országos Református Lelkészegyesület lelkészi konferenciájának s az Országos Presbiteri Szövetség nagygyűlésének az ideje gyors lépésekkel közeledik. Nagyban készülnek e gyűlésekre a szervezők, az előadók, előkészítők s a résztvevők is. Készülnek a pásztorok s a presbiterok e drága alkalmakra, hogy vállalva, kézbe téve dolgozzanak Krisztus királyságának egyházunkon keresztül való megvalósulásáért.

Igy van ez jól, hogy a pásztor és a presbiter kezet fogjon, együtt munkálkodjon, hogy ne csak a pásztor szeme vigyázzon a nyájra, hanem a másik őrálló, a presbiteré is.

Református egyházunk életében a pásztornak és a presbiternek mindig együtt kell munkálkodni, mintahogy a múltban is történt. Volt idő, amikor a pásztorok ereje nem volt elégséges a tüzzel-vassal való pusztítástól megvédeni az egyházat, amikor a pásztor szavát az ország ügyét intézők nem hallgatták meg, amikor a pásztor mellett az egyház érdekében a „világi” presbiterok szállottak síkra.

Ha valaha, úgy ma a legnagyobb szükség van arra, hogy a presbiterok érezzék azt a feladatot, melyet Isten egyházunk életében rájuk bízott. Minden öntudatos református testvérünknek éreznie kell azt a felelősséget, mellyel egyháza irányában tartozik.

Nem lehet az egyház dolga csak a papok ügye. Ha jól van dolga az egyháznak, az a pap szerencséje, s ha rosszul áll az egyház ügye, az csak a pap baja. Ha az egyháznak sebei vannak, ha vérzik, ha szegény, ha megtépett, ha elnyomott, ha árva, minden öntudatos református embernek tudni kell, mi a kötelessége az egyházzal szemben. Minden öntudatos református embernek azon kell lennie, hogy az egyház sebei behegedjenek, a vérzések ki ne újuljanak, a megtépett, szomorú, elárvult állapotból menjen át az egyház a diadalmas életre. Ez minden egyháztagnak kötelessége, tehetsége, erejéhez képest. Elsőrendben pedig a gyülekezet véneinek — a presbitereknek a kötelessége.

Ha volt arra szükség, hogy pásztor és presbiter összefogjon, úgy ma erre különösen szükség van. Annyi bajunk, annyi méltánytalanságunk van. Érdekeink annyira parancsolják az összetartást és összefogást. Érdekeink megvédése, bajaink orvoslása, sérelmeink helyrehozatala csak az összetartás és összefogás útján lehet. A gyűlések szavának annál nagyobb lesz az ereje, minél több hang vallja azt, egyházunknak annál nagyobb lesz a munkabírása, minél több kéz nyújt segítő kezet. A szövetség az erőnk. A szétszedett fűzcsomó száalai széttöredeznek, de összekötve ellenállhatatlan erővel dacolnak minden presszióval szemben. Egyházunkra, híveinkre, mint egyedekre a társadalom forgószele várakozik, mely elkap bennünket, mint könnyű pelyhet, de ha összetartunk, mint egybefont vesszők, a pokol minden kapui sem diadalmaskodhatnak rajtunk.

A lelkészek és presbiterok gyűlése mellett ott lesz a lelkésznék konferenciája is. És ez sem közömbös dolog. Amennyire szükség van arra, hogy a lelkészek egymással és a presbiterekkel szervezve legyenek, éppen annyira szükség van arra is, hogy a lelkésznék ne álljanak szervezetlenül, a nekik kijelölt munkamezőn. Minden lelkésznék megvan a munkája a gyülekezetben. Ez a munka pedig az, hogy a pásztor predikációja a lelkésznék s a családja életéből híven megvalósulva tükröződjön vissza. Ha a lelkész a szelidséget, szeretetet, nemes egyszerűséget hirdeti, az lesz a predikációjánál még jobb predikáció, ha ez családi életéből, sajátmagán és a lelkésznék keresztül sugárzik elő. A szelidségnek és szeretetnek is szüksége van arra, hogy mások szelidségét és szeretetét megtapasztalva, általuk még jobban növekedjék. A szelidségnek és szeretetnek is szüksége van arra — nemcsak az erőnek — hogy összefogva, hatása nagyobb legyen. Nem lekicsinyelendő az a munka, melyet lelkésznékünk így összefogva el tudnak végezni a társadalom, az egyház megújulása terén, hiszen az Úr ereje erőtelenség által végeztetik el.

Közeledik a gyűlések ideje. Addig is, míg kéz-kézbetéve munkálkodhatunk, gondolkozunk azon, hogy mit jelentenek nekünk, mit

várnak tőlünk összesen és külön-külön e gyűlések.

Bár minél többen lennének, akik meghallanak és megértenék Urunk hívogató szavát: „Jöjjetek én hozzám!”

M. B.

A Tiszavidéki Lelkészi Kör állásfoglalása az egyházi I. és VIII. törvény-cikk revíziója és a lelkészek politikai szereplése tárgyában.

A Tiszavidéki Lelkészi-kör július hó 23-án Vámosoroszipiban tartotta évi ülését. Mintegy 20 lelkész gyűlt össze ez alkalommal, élükön az agilis Sipos József esperessel és a fáradhatatlan munkásságú Gaál Endre országgyűlési képviselő, egyházmegyei gondnokkal. Egy kisebb egyházmegyei gyűlésnek is beillett volna ez az értekezlet úgy külső képét, mint belső értékét tekintve.

A délelőtt 10 órakor kezdődő istentiszteleten Fekete Lajos tiszakóródi lelkész mondott a XIX. zsoltárra (contextus) felépített kiváló imát, utána Juhász Ferenc tiszabecsi lelkész predikált. Beszédében az evangéliumi kereszténység szabadsága és a szabadelvűség közötti különbséget fejtegette lebilincselő okfejtéssel. (Text. Máté V. 17—19. v.)

Istentisztelet után Sipos József esperes, elnök a hősök emléktáblájánál mondott buzdító és értékes beszédet, megkoszorúzva azt a kör nevében.

Tizenkét órakor kezdődött a kör ülése, melynek első előadója G. Szabó Mihály csaholci lelkész, egyházmegyei főjegyző volt. Ő a Konvent jelentését ismertette az egyházi I. törvény-cikk revíziójáról.

A Tiszavidéki Lelkészi-kör G. Szabó Mihály előterjesztése alapján határozatilag kimondotta, hogy a tervezet általánosságban nagy elismeréssel elfogadható tárgyalási alapul, a részleteknél azonban egyes szakaszok módosítása közérdekbe vágó szükségesség.

1. A 17. §-ban határozottan kimondandó, a nagy egyházak bizonyos átmeneti idő alatt önálló, külön egyházakká szervezése, ennek könnyebb keresztülvitele végett életbe léptetendő a központi adózás, a közalap talpraállítása, általában minden vonatkozásban az anyagi erők egyesítése, sürgős újjászervezése.

2. A 28. §-ból törölendő minden, ami a választói jog elnyerhetését az eddigieknél jobban nehezíti, minő a tervezetben követelt nyilatkozattétel, a jog forma szerint való kérelmezés, következésképpen minden, ami ezzel összefüggő s e nélkül értelmét vesztő rendelkezés. Ehhez képest mellőzendő a tervezetbeli 29. § is.

3. Kiküszöbölendő a 38. § két utolsó bekezdése.

4. A 79. §-ba 10,000 pengő helyett 2000 P érték veendő fel, mint amelynek elhelyezéséhez

fel. hat. engedély kell, u. i. kisebb egyházaknál ez is nagy pénz.

5. A 89. § helyett ez a szöveg jöjjön: Az egyházmegye és egyházker. elnökei és más tisztviselői a lelkipásztorokat vagy a szavazatra jogosultakat nem befolyásolhatják. A felsőbbség vagy bárki részéről gyakorolt illetéktelen befolyás a választás érvénytelenségét vonja maga után, amit az egyházker. bíróság állapít meg.

6. A 105. és 133. §-sal kapcsolatban kimondandó, hogy a közép- és felsőiskolákban a tanügyi képviselőket az igazgatótanács választja. Honnan tudja azt X. Y. egyházközség presbiteriuma, hogy egy-egy iskolánál ki a legalmasabb ember a választásra?

7. A 149. § f) pontja helyett a következő veendő fel: A konventi bíróság tagjait a megalakult Konvent tagjai közül a presbiteriumok választják. U. i. a konventi bíróság a püspökök fegyelmi ügyében határoz s mint ilyennek függetlennek kell lennie minden befolyástól.

8. A 154. § bekezdését törölje a Zsinat és kellően formulázott szabályokban tegye egyetemesen kötelezővé a kisebbségi képviselőbiztosítás mellett a lajstromos szavazást.

9. Az ORTE. módosító javaslatai elvetendők, de arról szabályrendelet intézkedjék, hogy az ötödéves képezdészek az elsőéves jogászokat megelőzve válasszanak legációt és hogy a tanítók szakgyűlésekre menetelkor- fuvar és napi-díjakat élvezzenek.

Többet tanítóink nem igényelhetnek, mert a privilegiumok kora lejárt; igaz ugyan, hogy a „rész az egész helyett“ nemcsak iránytani, hanem egyházkormányzati szabály is lehet, de csak úgy, ha a rész az egészet jelenti, mert célt csak egyet ismerhet törvényhozásunk: egyházunk közjavát, amivel szemben pap, tanító és minden az ég alatt csak mint eszköz jöhet számításba.

A VII. t.-c. revíziója.

A Tiszavidéki Lelkészi-kör Kiss István előadása után fájdalommal állapítja meg, hogy a főtiszteletű és méltóságos Egyetemes Konvent a VII. t.-c. revíziójánál a túlzott óvatosság álláspontjára helyezkedik, mert a zsinathoz beterjesztett határozatában a nyugdíjas lelkészek, árvák és özvegyek helyzetét megnyugtatónak mondja s ezek jobb nyugdíjellátásának biztosítását célzó előterjesztést még csak meg sem kísérel, mert ehhez évekre nyúló számvizsgálatra volna szükség. A kör az egyházmegyei közgyűlés útján kéri a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlést, hogy tekintettel arra, hogy lelkészeink, özvegyeink nagyon is szegényes állapotban vannak, írjon fel sürgősen az Egyetemes Konventhez, hogy a Zsinat a VII. t.-c. megreformálására tegyen előkészületet, amelynél a következőket tartsa szem előtt:

Tőkeképzés gyarapítása végett az eddigi 33% belépési járulék helyett 50% belépési jár-

mulék szedessék, az egyházmegyei gyámintézeti vagyionok olvasztassanak be az Orsz. lelkészi nyugdíjintézet vagyionába.

Nyugdíjas lelkészeink, árváink és özvegyeink magasabb nyugdíjainak biztosítására a tagok és fenntartók részéről az eddig fizetett 3 1/2%, illetőleg 2% tagdíj helyett 5% évi tagsági díj fizetlenség, a IV. t.-c. idevonatkozó szakasza módosíttassék. A Konvent hasson oda, hogy az állam az évi járulékot a békebeli arányos összegben fizesse.

Hogy a nyugdíjintézet tőkége el ne vesszen, a nyugdíjalap minden mozgatható tőkége, még nagyobb kölcsön igénybevétele mellett is, ingatlanvásárlásra fordíttassék. A törvény minden egyéb rendelkezése maradjon változatlanul.

A lelkészek politikai szereplése.

Horváth Imre majtisi lelkész a lelkészek és egyházi tisztviselők politikai szerepléséről tartott előadást, amely után a Kör határozatilag kimondotta, hogy a debreceni egyház presbiteriumának ez ügyben hozott határozatát magáévá teszi; a gróf Ráday-féle javaslatot a négyes bizottság pótvajavaslatával együtt elutasítani kéri, mert a javaslat elfogadásának csak akkor volna helye, ha ez az összes felekezetek egyházi és tanügyi funkcionáriusaira kötelező volna, ellenesetben a református papi testület gyámság alá helyezését jelentené, sértené a papi tekintélyt, tudást és rátermettséget.

Inczedy Mártonnak és kedves nejének csak köszönettel adózhatunk, hogy vendégszeretettel alkalmat adtak a Körnek arra, hogy véleményét nyilváníthassa e fontos kérdésekben.

Szalay Pál,
köri jegyző.

Szent képe szentkép-e?

A Debreceni Protestáns Lap 26. számában „Levél a Szerkesztőhöz” cím alatt az író bizonyos „névtelen írónál” azt nehézményezi, hogy — a modern valláspedagógiában nélkülözhetetlen, de templomi vagy istentiszteleti célra egyáltalán nem használt — bibliai szemléltető képeket „szent képeknek” nevezi, azt a fogalomzavart támasztva ezzel, mintha azok kultikus imádat tárgyát képező szentek képei lennének. Legyen szabad e kitételhez néhány szónyi megjegyzést fűznöm.

Mindenek előtt megjegyzem, hogy nem a „névtelen cikkíró” védeje a szándékom, hanem inkább alkalmi továbbfejtése annak a gondolatnak, melyet „A kép” címen az elmúlt iskolai év folyamán e lapban felvettem. Gondoltam, kapok valamilyen jóakarátú felvilágosító magyarázatot reá, de hasztalan vártam mind a mai napig. Ezzel szemben mindegyre hallom, olvasom, hogy a valláspedagógiában nélkülözhetetlenek a bibliai szemléltető képek. Végre is szeretném tudni, hogy a vallásitanítás terén

milyen eddigi tapasztalat eredménye ez az új igazság, melyről nem hallottam hittanhallgató koromban. Viszont eddigi vallásitanítói tapasztalataim még nem győztek meg arról, hogy a képek hiánya károsan akadályozná a vallásos buzgóság kifejlődését. Ennélfogva míg meg nem győzetem, úgy vélekedem, hogy a képek körül fogalomzavart éppen az a felfogás támaszt, mely a modern valláspedagógiában — különbségtétel nélkül — nélkülözhetetlennek tartja a bibliai szemléltető képeket. Ha ugyanis Isten ama szentjének, a Jézus Krisztus személyének jelentőségét megérezte a gyermek, a kezébe került ú. n. Jézus-képeket „szent képeknek” fogja nevezni. Ez egészen bizonyos. Amit itt ellensúlyozásul tehetek, csak annyi, hogy összevágatom az egymástól elütő típusú Jézus-képeket és felhívom a figyelmet a festők önkényére, vak tapogatózására s így megelőzőm a lélek Krisztus iránti fékezhetetlen áhítatának a képhez, mint álpótlékhoz kapcsolódását. De ezután nem tehetek úgy, mint Szele Miklós: „Népiskolai Keresztyén Vallásitanítás Módszertan”-a sugallja (67. oldal). Nem adhatok Jézus-képet mindenkinek csak azért, hogy legyen, mert ez az eljárás pedagógiai balkezeség lenne. Milyen elvi alapon adhatok én olyat a gyermeknek, amit előtte kifejezetten helyteleníték? Így vagyunk a felnőttekkel, az elemi iskolai tudással rendelkező egyháztagok nagy tömegével szemben is. A helyzet majdnem hajszállra ugyanaz. Jézus, Isten ama Szentje „kultikus imádat tárgya”. Ha róla maradt volna fenn festett kép amaz időből, az a kép egy szent képe lett volna, de korántsem szent kép. A tömeg azonban nem igen hajlítható e különbségtételre, ellenkezőleg szívesen nyúl az álpótlékok után, amint ezt más felekezeteknél láthatjuk manapság is a búcsújárások alkalmával. Ám ha egyszer előállott a fogalomzavar, azért az felelős, aki azokat a képeket kézrebocsátja. Jó lenne tehát kevésbé hangsúlyozni azokat a képeket, vagy némi megszorítással élni ezen a téren?!

Papp Kálmán Jenő.

Elmélkedés

a D. P. L. XLIX. évfolyam 31. számában megjelent „A falu, meg a papja” című cikk felett.

Előre boesátom, hogy nem válaszolni akarok a cikk illusztris szerzőjének, nem is akarom bírálni annak tartalmát, csupán a saját nézetemet szeretném tolmácsolni fenti lap hasábjain.

Tény, hogy egyháza iránti féltő szeretet sugallta minden szavát az említett cikknek. Szórol-szóra megfelel a valóságnak a faluról adott rajz. Lelkészeink nem tudják kitölteni azt a szép és nagyon becses keretet, amely meghatározza a speciálisan magyar kálvinista hit-

világot. A falusi nép „kultúrálódik“ vallásos élete rovására, figyelme átterelődött a morálról a divatra, nem a lelkének keres táplálékot, hanem a szemének, fülének s mondhatnám a hőbortjainak.

Helytelen dolog volna azonban azt állítani, hogy ennek a lelkész az oka! Az igaz, hogy lejárt az az idő, amikor a templomi istentisztelet elégséges volt. Ma már többet kell tenni és másként a lelkésznek, ha eredményt akar elérni. De az iskolát kárhóztatni ezért szintén méltánytalan eljárás.

Nagyon jól mondja a cikk, hogy a lelkésznek „pásztornak“ kell lenni. Igen, tehát pásztort, mégpedig lelkipásztort kell nevelni. Ha ez igaz, akkor a theológián abba kell belevezetni a student, hogy a lelkekkel bánni tudjon. Ezt pedig nem a kosárfonással, slöjddel lehet elsajátítani, hanem azzal, ami jelenleg is a theologia tárgyait képezi. A theológiának nem lehet a célja gazdasz-, ügynök- vagy kertészképzés. Mi helye volna ezeknek a „Lelkészképzőn“? Oly sok lelkészt ismerek, aki gazdálkodik, kertészkedik, a faluja hitelszövetkezetének irányítója. Hol tanulták ezeket? Éppen nem a theológián, pláne a tudományegyetemen! S mégis szakemberek! De hiszen ez a baj! A pasztorációhoz meg *nem akarnak* érteni!!!

Nem az nálunk a baj, hogy a lelkészek a gyakorlati dolgokhoz nem értenek — gazdasági értelemben véve ezt —, hanem az, hogy lelkészeink jórésze nem hivatásból ment pályájára, hanem a megélhetés miatt. Várnunk kell az idő teljességére — természetesen nem tétlenül —, amikor lelkészeinknek ajkára illik a szó: „*Mindenre van erőm a Kr. Jézusban, aki engem megerősít!*“

Gál Lajos,
koll. szénior.

„Más.“

A Studióban leadott hírek közvetítésének mintájára „Más“ címen szerény írásomat ezennel tovább folytatom.

*

Pár évvel ezelőtt, amikor Titta Ruffó világhírű olasz baritonista Pesten járt, a magyar újságírók ama kérdésére, hogy szabad óráiban mivel szeret foglalkozni, így felelt: Szerettem a napsugaras mezőket, tájakat. Semmi sem ad nekem annyi gyönyörűséget, mint nyáron az olasz rétek, mezők szemlélete, amikor napsugárral vannak bearanyozva.

A Debreceni Protestáns Lap két illusztris szerkesztője elment nyaralni. Jól tették, okosan tették.

Titta Ruffónak egyéni varázsa — szerény nézetem szerint — valószínűleg onnét ered, miszerint a nyáron magába szedett fényt, pompát, szépséget annak idején az operaházak dobogóin szokta mintegy kisugározni.

A Debreceni Protestáns Lap olvasóinak is csak örömet fog okozni az a tény, hogy lapunk két érdemes szerkesztője, kint a napsugaras tá-

jakon, mezőkön elraktározza majd a nyári napsugár fényét, pompáját, melegét.

Mi vesszük majd annak hasznát, amikor kedves, ragyogó cikkeiket fogjuk olvasni télvíz idején. Adjon az Isten nekik kellemes szórakozást, pihenést, üdülést; erőben, egészségben való gyarapodást!... Más!

*

Harminc évvel ezelőtt ott ültem én is néhai jó b. e. Mácsai Sándor énektanárunkkal a kollégiumi díszterem karzatán, mint aféle kántustag. Psenyeckei Nagy Zoltán zenetanárt és néhány társát ekkor iktatta be néhai jó b. e. Kiss Áron püspökünk tanári katedrájukba.

Jól emlékezem, hogy a mi galambösz püspökünk egészen kedélyesen fogva fel a helyzetet, így kezdte a beiktató beszédet: Hét csillagból áll a Gönczöl-szekere. A jeles tanárok valójában ragyogó csillagok...

Majd Nagy Zoltán felé fordulva, így folytatta beszédét: Te psenyeckei Nagy Zoltán! Eredj el és énekelj szent Dáviddal szent éneket! Az Úr áldjon meg téged!...

Úgy látszik, hogy az Örökkévaló Isten ezt a püspöki áldást meghallgatta.

A debreceni dalosversenyt a multkorában ugyanis, mint afféle vidéki magyar polgár, egy jóféle rádió végighallgattam. S valójában gyönyörködtem én is P. Nagy Zoltán remek énekszámában, szerzeményében.

Mindjárt eszembe jutott néhai jó püspökünk áldása. Úgy lett, úgy van, ahogy óhajtott. Psenyeckei Nagy Zoltán énekel, szent Dáviddal szent éneket... Más!

*

Ittebei lelkészkoromban az eklézsiának egyik érdemes gondnoka kuruc ember hírében állott.

Egy alkalommal, amikor egyik országos nevű nagy emberünk sírkövére gyűjtés volt elrendelve, így szónokolt a presbiteri gyűlésen: Nem adunk! Semmit sem adunk. Mindenki gyűjtsön magának „küre-valót“.

Nekem nagyon megtetszett ez a törölmetszett, népies kifejezés: „Küre-való“. El is raktároztam tüstént emlékeim tárházába.

Pár hónappal később bejön hozzám a lelkési irodába az én kuruc-tempójú kurátorom.

— Tiszteletes úr! — kezdé a beszédet — Van a tiszteletes úr óljában egy gyönyörű hizott sertés. Hallom, hogy eladó. Adok érte 50 pengőt.

— Annyiért nem adom! — szoltam a gondnoknak. Ellenben 60 pengőért a gondnok uré.

— Hát mi az a 10 pengő egy ittebei tiszteletes úrnak? Legyen szíves, adja ide 50 pengőért, mondá újból a gondnok.

Ekkor hirtelen felállottam az íróasztal mellett s aztán komoly hangon így szoltam: Gondnok úr! Gyűjtöm magamnak a „küre-valót!“

A gondnok, aki amúgy jókedélyű ember volt, olyat kacagott, hogy harsogott belé az egész iroda.

Benyult azonnal a kabátja zsebébe s lefizette a 60 pengőt... Más!

*

A „küre-való“ kifejezésről valami más is jut eszembe.

Az Isten csodálatos gondviselése ez idő szerint olyan férfiút állított egyházkerületünk élére, aki a lekipásztorok életének végénél, még a „küre-valónál“ is nagyobb dolgokról próbál és igyekszik gondoskodni.

Kétségtelen dolog, miszerint a „Kálvineumok“ létrehívása, a magyar református Sion utolsó évtizedeinek a legnagyobb alkotása.

Persze, ezen intézményünk horderejét nagyon sokan nem képesek kellőképpen méltányolni. Sokan azt hiszik, hogy itt egyedül a mi nagynevű püspökünk, dr. Baltazár Dezső áldott jó szívének sugallatáról van szó. Holott itt a humanizmus gondolatán felül, egy sokkal hatalmasabb koncepciójú terv, cél, szándék lebegett úgy a mi nagyérdemű püspökünk, mint a zseniális szervező, Kiss Ferenc professzorunk előtt.

Ez a méreteiben hatalmas koncepciójú terv avagy szándék nem egyéb, mint a magyar református ároni családokban rejlő kincsek okos kiaknázása. Hiszen minden nemzet kebelében igencsak úgy szokott lenni, miszerint az ároni családok gyermekei, rendszeren a nemzeti kultúra elsőrangú zászlóhordozói. Fájdalmas, de nyomatékos bizonyítékát tapasztaltam én eme ténynek, az 1919. évi tiszamenti guerillaharcokban. Egy román tiszt ugyanis ezt mondta előttem: Mi nagy tisztelői vagyunk a mi papjainknak, mert Erdélyt és Besszarábiát a román gör. kel. papoknak és azok leszármazottainak köszönhetjük.

Megengedem, hogy a magyar református lekipásztorok gyermekei között is akadnak helytelenül nevelt, könnyelmű gyermekek. — Hiszen erre mifelénk a tiszamentén ma is szállóige néhai jó Gonda Balázs tiszaberceli lekipásztor ama mondása: Minden papnak van egy Samu fia!...

De az is tény, hogy a templomok árnyéka alatt felnőtt pap- és rektorgyermekeknek nagyon sokat köszönhet a magyar kultúra. S ez a tény annak idején, a hajdúböszörményi Kálvineum felállítása előtt annyira meg volt világítva, miszerint egyszerre — ha jól emlékezem — hatszáz lekipásztor ajánlotta fel a százkoronás alapítványt.

Én akkor közelebb laktam Úszkühöz és Valjevóhoz, mint Hajdúböszörményhez. Tehát egy kicsit késlekedtem az alapítvány bejelentésével. Egyszer csak néhai b. e. édes atyámtól egy levelet kaptam a következő kifejezésekkel: Hatszáz tisztességes pap nevét olvastam az újságban. A te nevedet azonban nem találtam közöttük. Nem szégyenled magad!?...

Persze a százkoronás alapítványt azonnal bejelentettem s igyekeztem ki is fizetni.

Hát ezt a módszert ajánlom a mi nagy-

érdemű Kiss Ferenc bátyánk nagybecsű figyelmébe. Ha netalán akadna egy-egy ifjú lelkipásztor, aki elfelejtkezne a százpengős alapítvány bejelentéséről és lefizetéséről, hát ebben az esetben némi intézkedés teendő volna arra nézve, hogy a mi különben kedves ifjú lelkésztestvérünk, akár édes atyjától, akár valamelyik kedves hozzátartozójától egy-egy levelet kapna, ilyenforma kitéttel: Nem szégyenled magad!?

*

A jövőben Isten kegyelméből folytatjuk. A viszontolvasásra!

Baráth Imre.

Iskola

A hajdúböszörményi református Boesckay-gimnázium Értesítője az 1928—29. tanévről.
Összeállította: Köblös Samu igazgató. A Boesckay-gimnáziumban az elmúlt tanévben 15 rendes, 1 helyettes, 1 óraadó tanár és 3 hitoktató tanított. A növendékek száma 342 volt, ezek közül 29 leány. A felvett tanulók száma a múlt évihez képest csekély apadást (5) mutat, azonban a háborús elnéptelenedés következtében még mindig nem lehetett párhuzamosítani az I—IV. alsó osztályokat. Az előmenetel terén legjobb eredményt tanúsított a VIII. és a VI. osztály, leggyengébbet a III. és az V. osztály. Az összes növendékek közül 25 jelesrendű volt, elégtelen osztályzatot pedig a növendékek 17.38 százaléka kapott. A növendékek rendkívüli tárgyként tanulták a francia nyelvet, az angol nyelv helyett — jelentkezők csekély volta miatt — a tanévben az önként jelentkezők részére a német társalgást vezették be. Tanultak a növendékek gyorsírást, slöjdot, művészeti rajzot. A szertárak és gyűjtemények gyarapítására 5000 pengőnél nagyobb összeg fordított. Rendezett az intézet több iskolai ünnepélyt. A növendékek hazafias és vallásos nevelésére igen nagy súlyt fektetett a tanárkar. Nevelő munkájukkal azon voltak, hogy növendékeikből Istenben bízó, hasznos polgárai legyenek a hazának és egyháznak. Tanulmányi kirándulások voltak az intézet növendékei két ízben, a Hortobágyon és Esztergomban. A tanárkar ez év folyamán is tevékeny részt vett az egyházi, városi, valamint közgazdasági, szociális és emberbaráti életben és munkásságban. Az iskolának hét ifjúsági egyesülete működött az elmúlt tanévben. A tanulók összesen 17,475 P jótéteményben részesültek. Igen szép eredménnyel végeztek az érettségi vizsgálatok. 34 tanuló közül jeles lett: 13, jó: 9, elégséges: 12. Elégtelen nem lett egy tanuló sem. Az elmúlt tanév folyamán az intézetben folyt le az Országos Református Tanáregyesület XXII. rendes közgyűlése, ugyancsak itt folyt le a debreceni tankerület igazgatóinak értekezlete. Az intézet 40 évvel ezelőtt végzett növendékei az elmúlt évben tartották találkozójukat. A találkozó egykori

növendékei között volt dr. Baltazár Dezső püspök is.

Az Értesítő magában foglalja a Kálvineum fiúinternátusa igazgatójának a jelentését is. A növendékek száma 123 volt, közülök 23 teljesen ingyenes lelkészárva, ezeken kívül még 65 növendék élvezett kedvezményt. A Fiúkálvineum másfél évtized alatt 566 lelkészárvát, 467 lelkészfiút, 21 tanár és 131 tanítógymereket nevelt. A tanulmányi előmenetel, bár kívánni valót hagy hátra, javulást mutat az előző évekhez. A szokásos istentiszteletek és áhítatok ezévből is megtartottak. Önképzésre és szórakozásra az internátus könyvtára útján is bő alkalom nyílt. A Bocskay-gimnázium és a Kálvineum az elmúlt évben is elvégezte feladatát az eredményes munkán legyen továbbra is Isten áldása. Az Értesítő közli dr. Molnár István „A boldogság és szépségérzet nevelése” című értékes tanulmányát is. (mb.)

A békési református reál-gimnázium Értesítője az 1928—29. iskolai évről. Összeállította: *Körber Tivadar* c. főigazgató. Az iskola az elmúlt tanévvel 84 évét töltötte be. Nyolcosztályúvá az 1901—02. tanévben lett. Az iskolának ezideig 11,387 tanulója volt; érettségi vizsgálatot tett 395 tanuló. Az iskolában az elmúlt tanévben tanított 13 rendes tanár, 1 helyettes tanár, 2 óraadó tanár, 4 hitoktató (közülök 1 baptista hitszónok). A növendékek létszáma 229 volt, közülök 18 leány. A növendékek előmenetele kielégítő volt. Jeles: 12, jó: 57, elégséges: 124, egy tárgyból elégtelen: 14, két tárgyból: 11, több tárgyból: 8. Magaviseletben példás: 55, jó: 146, szabályszerű: 3. Különös gond fordított az ifjúság hazafias és vallás erkölcsi nevelésére. (Az Erő c. lapnak 70, a Ref. Diákmozgalomnak 26 előfizetője volt.) A tanári kar tagjai az iskolai elfoglaltságuk mellett részt vettek a község, az egyház, az intézmények, az egyesületek s az iskolakívüli oktatás munkájában. A növendékek szép sikerrel hét ifjúsági egyesületben munkálkodtak. Az intézet által nyújtott segély összege 6266.90 P volt. Nagy súlyt fektetett a tanári kar úgy a tanári, mint az ifjúsági könyvtárak gyarapítására. Érettségi vizsgálatra állott 21 tanuló közül jelesen érett: 3 (14%), jól érett: 4 (19%), érett lett: 9 (43%), egy tantárgyból teendő javítóvizsgálatra utasított: 4 (19%), a teljes vizsgálatnak egy év múlva teendő megismétlésére utasított 1 tanuló (5%). (mb.)

Halottaink

Hadadi László református tanító július hó 22-én, életének 48. évében váratlanul tragikus körülmények között elhunyt. A megboldogult 30 éven keresztül volt az öcsödi református egyház veresházai tanyai iskolájának hűséges tanítója.

Áldott legyen emlékezete!

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspök úr augusztus 16-án, pénteken a szokásos kihalgatást nem tartja meg. Augusztus 13-án, kedden azonban tart kihalgatást.

Kormányzói elismerés. A Kormányzó úr a vallás- és közoktatásügyi Miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Jákóy Pál hajmáskéri református lelkésznek egyházi és közéleti tevékenységével szerzett érdemeiért elismerését tudtul adják.

Pápa város képviselőtestülete a pápai református templom építésére 60,000 pengő segélyt szavazott meg.

A budapesti egyházközség vezető emberei egy lelkítársaságot szerveznek abból a célból, hogy abban intelligens református híveink a személyes közösség ápolása, református egyházi életünk problémáinak megbeszélése, világnézeti problémák fejtegetése, főképpen a szentírással való foglalkozás révén alkalmat találjanak hitük erősítésére.

A debreceni református egyház gondozása alá tartozó tanyákon 1928 szeptember hótól 1929 július hó végéig az iskolákban 155 alkalommal volt teljes istentisztelet.

A kakszentmártoni gyülekezet megrenovált és izlésesen kifestett templomának július 28-án volt a felszentelési ünnepélye. A délelőtti istentiszteleten imádkozott Juhász Péter udvarii lelkész, prédikált Debreczeni István szatmári lelkész. A templom történetét Szabó Endre helyi lelkész ismertette. A délutáni istentisztelet után sikerült műkedvelő-előadás volt.

A kisari gyülekezet nagyérdemű volt lelkésze, néhai Thury Zsigmond sírja felé a kisari temetőben síremléket állíttatott és azt aug. 4-én leplezték le. A sírnál imádkozott Sípos József esperes, emlékbeszédet mondott G. Szabó Mihály egyházmegyei főjegyző. Az ünnepély végeztével a presbiterium szeretetvendégséget rendezett.

A prügnyi gyülekezet július hó 28-án tartotta orgonája avató ünnepélyét. Imádkozott Kun Zoltán gesztelyi lelkész, prédikált Tóth Kálmán tiszakarádi lelkész. Az orgona történetét felolvasta Kiss Pál helybeli lelkész. A közadakozásból szerzett orgonára dr. Szabó Sándor volt csongrádi főispán, a község szülöttje egymaga 1200 pengőt adott.

A ricsői egyház július 28-án tartotta gyönyörűen kirenovált temploma, újonnan épített két tantermes és egy tanítói lakásos iskolája és új templomi harmoniuma ünnepélyes felavatását.

A nyiregyházi leánykálvineumi tanítónőképző I. osztályába az igazgatótanács 74 jelentkező közül 41 növendéket vett föl.

A mezőnyéki presbiterium és tanuló ifjúság harangláb-, harang- és harmónium-szentelési ünnepélyt rendezett.

A debreceni reformátusok Képes Naptára az 1930. évre is díszes kiállításban, gazdag tartalommal jelenik meg.

A buji lelkészi kör Szabolcsan, 1929 aug. 9-én értekezletet s a szabolcsi református hívek bevonásával református napot tartott. D. e. 11 órakor templomi istentisztelet volt. Imádkozott Tomory Pál paszabi lelkész. Énekelt a szabolcsi vegyeskar: „Óh, kereslek...“, Toka Károly karnagy vezetésével. Predikált Porzolt István újfelhértói lelkész, esperes. Dél előtt 12-től délután fél 2-ig lelkészi értekezlet volt a parochián. Imádkozott Andrassy Kálmán buji lelkész. Előadók voltak Keresztury Sándor balsai, Orosz Tamás vencesellői, Tomory Dezső szabolcsi, Veress Károly nyírturai lelkészek. Délután templomi istentisztelet s vallásos délután volt. Imádkozott Orosz Tamás vencesellői lelkész. Énekelt a szabolcsi gyermekkar Toka Károly karnagy vezetésével. Bibliát magyarázott Baráth Imre gávai lelkész. Előadást tartott Korocz László tiszaberceli és Györék József ibrányi lelkész. Szavalt Kiss Pál tiszarádi lelkész. Záróimát mondott Veress Károly nyírturai lelkész.

A magyar ifjúsági C. E. mozgalom konferenciája. Győrben tartja a magyar ifjúsági C. E. mozgalom ezidei országos konferenciáját aug. 17 estétől 20. estéig. Hogy milyen égető szükségét élegetnek ki ezek a konferenciák, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a múlt évben Abonyban tartott országos konferencián a várt 50 fiatalember helyett 275-en sereglettek össze. Az idei győri konferenciának a programjában a következő előadások, illetve előadók szerepelnek: „A bűn hazugságai“: a) „A vétek — gyönyörűség“ — Szőnyi Sándor. b) „Ússzál az árral így jutsz előre“ — Draskóczy István. c) „A hit bilincs“ — dr. vitéz Bánáthy Péter. d) „Pazarold idődet — van bőven“ — Fábíán Imre. — „Csak Jézusnak higyj!“ a) „Ő igéri, hogy tisztává tesz“ — Nagy István. b) „Életedre fényt derít“ — báró Podmaniczky Pál. c) „Vele nyerni fogsz“ — Nyáry Pál. A konferencia közös áhítatait Vargha Tamás kunszentmiklósi lelkész vezeti a következő tárgyakról: a) „Péter elhívása és jelleme“, b) „Mária Magdaléna elhívása és jelleme“ és c) „Pál elhívása és jelleme“. Turóczy Zoltán evangélikus lelkésznél lehet (Győr, Petőfi-tér 2.) ahová a jelentkezéssel egyidejűleg 2 pengő, jelentkezési díj is beküldendő. Az idejében jelentkezőknek félárú vasúti kedvezményt is biztosíthat a konferencia vezetősége. A konferencia résztvevői hozzanak magukkal lepedőt, kispárnát és takarót, ezenkívül pedig toalett szereket.

Hivatalos értesítés.

1059—1929. gh. szám.

A m. kir. kultuszminiszterium az 1928—29. évi időszaki hivatalos portóköltések megtérítését is engedélyezvén, egyházkerületi gazda-

sági hivatalunk felkéri az egyházközségek nagytiszteletű lelkészi hivatalait, valamint az összes középiskolák Nagyságos Igazgatóságát, hogy az 1928. évi július 1-től 1929 június 30-ig terjedő állami költségvetési időszak alatt hivatalos levelezéseikre fordított költségeikről, annak megtérítése céljából a korábbi években is megkívánt szabályszerű hivatalos igazolványt legkésőbb szeptember hó 10-ig feltétlenül s annál is inkább méltóztassanak betérjeszteni, mivel az ezen határidőig be nem jelentett igények már figyelembe vehetők nem lesznek.

A teljesített levelezési portókiadásokról az alább itt közölt minta szerinti igazolvány lesz beszerzendő és beküldendő:

Minta:

Hivatalos igazolvány. Mely szerint alólirott postahivatal (ügynökség) hivatalosan igazolja, hogy a..... református lelkészi hivatal 1928. évi július 1-től 1929 június hó 30-ig hivatalos rendes és ajánlott levelek portója fejében bemutatott postakönyvének tanúsága szerint összesen.....P.... fillér, szóval is ..... P .....fillér készkiadást teljesített.
Kelt..... 1929 ..... hó .....n.

Ph.

a postahivatal vezetője.

Amennyiben az eme szövegű igazolványnak aláírását az illetékes postahivatal bármely okból megtagadná, az esetben ennek a körülménynek jelzésével a lelkészi hivatal állítsa ki a pecséttel is ellátott hivatalos bizonylatot.

Debrecen, 1929 augusztus hó 8-án.

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő.

Pályázat.

A tiszadadai református egyház a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet.

Javadalma: Kényelmes háromszobás lakás megfelelő házikerttel, 21 kat. hold 1116 □-öl szántó és kaszáló haszonélvezete, melynek adóját a református egyház fizeti; 33 köböl rozsmindenkori folyó ára évnegyedi előleges részletekben; 3 öl kemény tűzifa beszállítva; stóla az egyházkerületi díjszabás szerint; államszegély (értékegység 49).

Kötelesség: Tanítói és kántori teendők végzése, belmissziói tevékenykedés, énekkar szervezése és vezetése, levanteoktatásban segédkezés, lelkész szükség szerinti helyettesítése, egyházi jegyzőkönyv vezetése és legátusok ellátása kettő köböl rozsm külön díjazás ellenében.

Pályázati határidő augusztus 25, mely határnapig teljesen felszerelt kérvények református iskolaszékhez beküldendők. Személyes bemutatkozás a határnapig előnyös. Állás szept. 1-re elfoglalandó.

Pályázat.

Az öcsödi református egyház pályázatot hirdet a XII. számú veresházi tanyai tanítói állásra. Az iskola I—VI. osztályú. Fizetés az egyháztól a törvényszerű hozzájárulás s a fizetést kiegészítő államsegély. A tanító használatára 1 kat. hold és 1000 □-öl föld, melyben bennfoglaltatik az iskola udvara. Kötelesség: a mindennapi és gazdasági ismétlő iskola vezetése, egyháztársadalmi tevékenykedés, kéthetenként istentisztelettartás, melyért negyedévenként 102 pengőt kap. Pályázhatnak okleveles magyar honos férfi tanítók. Pályázati kérvények augusztus 26-ig oklevéllel, szolgálati, orvosi bizonyítványokkal s a kommunizmus alatti magatartást igazoló okmánnyal felszerelve a református iskolaszékhöz küldendők. Nős b-listás tanítók előnyben részesülnek. Az állás szeptember 15-ig foglalandó el. Református iskolaszék Öcsöd.

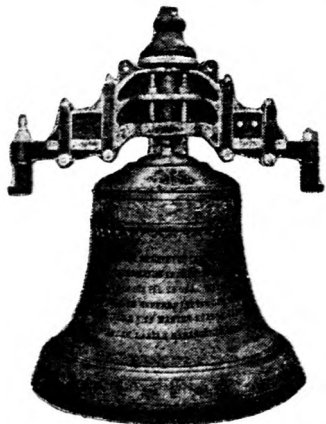
A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfoglaladónos:
Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világi kiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

**„MÉLIUSZ“ könyvkereskedés
mű- és tanszerosztálya**

ajánlja alant felsorolt tanszereit és iskolacikkeit.

- Angyalos magyar címer** ovális alakú vaslemezen, 55 × 65 cm. nagyságban, előírás szerinti felírással 17.—
- Angyalos magyar címer** hajlítható papírlapra felvonva és akasztókarikákkal ellátva, kis alak . 2:40
- Ugyanaz nagy alak** 3:20
- Bittenbinder—Grenczer:** Métermértékek szemléltető táblája hozzávaló utasítással (Hossz-, terület-, súly-, ürmértékek) felvonatlanul . . . . . 3.—
- Vászonra vonva és lécekkal ellátva . . . . . 13.—
- Bopp—Gönczy:** Természettani ábrák (8 színes kép) 75 × 58 cm es táblák (Tizedes mérleg, darugép és csigaszorok, emelőgépek, csavarsajtó, másodperc-inga, koloncos óra) . . . . . 6.—
- Bopp—Gönczy:** Földrajzi faliképek (2 kép 63—95 cm. méretben) színes nyomással, I—II. együttesen Állattérképek az öt világrész összes létező állataival I-től VI-ig, felvonatlanul . . . . . 70.—
- Ugyanaz vászonra húzva és lécekkal ellátva . 120.—
- Gönczy—Urhegyi:** Mozgatható írott betűk kis és nagy „és nagy” . . . . . nyomtatott betűk, kis 2:40
- Gönczy—Urhegyi:** Fali olvasótáblák írott- és nyomtatott betűk olvasásának tanításához 70—100 cm. méretben . . . . . 8.—
- Gönczy—Urhegyi:** Szépírási falitáblák. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium megbízásából szerkesztette: Kovács A. 3 tábla 63 × 95 cm. méretben, tokban, szegélyezve, lécekkal. 1. nagybetűk, 2. kisbetűk és számok, 3. betűkapcsolási példák I—III. . . . . 12.—
- Történelmi falikép.** 20 kép, (63 × 95 cm.) többszínű nyomással, a sorozat ára . . . . . 52.—
- Az Országos Falu- és Stefánia-Szövetség** által kibocsátott szemléltető képsorozat áll 72 drb. képből
- Orosz számológép** keményfa karikákkal, védőlappal, 1 és fél méter magas . . . . . 36.—
- Nemzeti zászló** 2 méter hosszú, 1 méter széles, rúd-dal, címerrel ellátva, valódi merinói gypajjú . 26.—
- „Mi maradt nekünk“** szemléltető képsorozat áll 21 drb. képből kemény deklire felkasirozva . . . . . 36.—
- Horthy Miklós** kormányzó úr fényképe 48 × 34 cm. nagyságban, berámázva . . . . . 18.—
- Földrajzi alapfogalmak**, szemléltető kép vászonra vonva és lécekkal ellátva . . . . . 15.—
- Meinhold** az öt emberfaj szemléltető képe kemény dekli lemezre felvonva, szegélyezve és akasztókarikákkal ellátva . . . . . 7.—
- Meinhold:** Összes állatképei szemléltető oktatás céljaira, kemény deklilemezre felvonva darabonként
- Schreiber-féle** szemléltető képek, megrendelés szerint dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal ellátva, darabonként . . . . . 8.—
- Gönczy—Jéger—Hoffmann:** A mezei gazdaságra hasznos-, valamint kártékony állatok I—VI. kemény dekli lemezre felvonva és akasztókarikákkal ellátva, darabonként . . . . . 7.—
- Iskolai tábla** egyik oldala kockás, a másik vonalas (120 × 150 cm. nagyságban) . . . . . 50.—
- Hozzávaló állvány . . . . . 24.—
- Iskolai felszerelési osztályunk** rendel bárhol hirdetett könyvet, zeneművet és iskolai oktatás céljára alkalmas tanszerfelszerelést stb.

Kívánatra készítséggel ad díjmentes árajánlatot a

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, papir- és írószerkereskedésében

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám: 270.